

Zoek sneller waar kind gevaar op mishandeling loopt

Nog altijd vallen er onnodig slachtoffers van kindermishandeling. En er zijn nieuwe instrumenten die helpen, zeggen Corine de Ruiter en Ferko y....

Corine de Ruiter en Ferko y 17 november 2004

De 2-jarige Savanna uit Alphen aan den Rijn overlijdt in oktober 2004 aan de gevolgen van kindermishandeling. Net als de andere vijftig kinderen die per jaar in Nederland door het toedoen van hun ouders of verzorgers worden omgebracht. Kindermishandeling kan volgens ons worden teruggedrongen door de volgende maatregelen.

Een eerste voorwaarde is om gezinnen met een verhoogd risico op kindermishandeling vroegtijdig in beeld te krijgen. In een gezin waar de ouders psychisch gestoord of ernstig verslaafd zijn, een jonge tienermoeder zonder sociaal netwerk, een gezin met veelvoudige problemen zoals grote schulden, lopen kinderen een verhoogde kans op mishandeling.

Slechts 4 procent van alle meldingen bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) was in 2002 afkomstig van consultatiebureaus (CB's). Dit verbaast omdat ruim 95 procent van alle kinderen in de leeftijd van 0 tot 3 jaar, de meest riskante leeftijd voor kindermishandeling, op het CB gezien wordt. Er is in Nederland g uniform systeem voor het vroeg herkennen van gezinnen waarin kinderen gevaar lopen zich niet goed te ontwikkelen. Een tweede voorwaarde is een werkbaar contact te leggen met deze gezinnen. Vertrouwen ontstaat als hulpverleners leren naast de problemen de sterke kanten van de gezinsleden in kaart te brengen. Dat kan met Signs of Safety, een in Australië ontwikkelde methode waar tekens van gevaar op kindermishandeling naast de krachten van het gezin worden opgeschreven, sn met de ouders.

Ten derde zijn instrumenten nodig voor risicotaxatie om de kans op kindermishandeling wetenschappelijk en professioneel in te schatten. Met instrumenten, zoals de Child Abuse Risk Evaluation, die nog maar kort geleden is bewerkt voor de Nederlandse situatie, zou dat kunnen. Soortgelijke risicotaxatie instrumenten voor het beoordelen van risico's van ernstige gewelddadige en seksuele recidive bij ter beschikking gestelden (tbs'ers) hebben hun grote waarde voor de praktijk echter al bewezen.

Zo werd onlangs gevonden dat van de ter beschikking gestelden die werden beoordeeld als 'laag risico' niemand opnieuw een ernstig geweldsdelict had gepleegd, terwijl van de groep die als 'hoog risico' was ingeschat, 62 procent was gerecidiveerd met een nieuw geweldsdelict. Helaas hadden de behandelaars ten tijde van hun beslissing over vrijlating van de 'hoog risico'-groep geen gebruik gemaakt van de HCR-20, omdat die toen nog niet beschikbaar was, en zo zijn dus onnodig nieuwe slachtoffers gemaakt. Vergelijkbare onderzoeksresultaten zijn gevonden met een ander instrument voor seksuele delinquenten, de SVR-20. De minister van Justitie heeft onlangs de beslissing genomen om alle tbs-klinieken te verplichten bij hun verlop aanvragen voor ter beschikking gestelden gebruik te maken van de HCR-20 en/of de SVR-20.

Gebruik van een gestructureerd risicotaxatie-instrument voor kindermishandeling kan ook in de jeugdzorg een enorme bijdrage leveren aan het voorkomen van (herhaling van) kindermishandeling. Het is nu de tijd om deze instrumenten verplicht te stellen bij alle instellingen die dagelijks mogelijk met kindermishandeling worden geconfronteerd.

Tenslotte zijn er effectieve programma's nodig om ouders te ondersteunen. In Nederland zijn er weinig effectief gebleken programma's voor daders van huiselijk geweld en kindermishandeling. In de Verenigde Staten worden ouders effectief ondersteund. Tijdens de behandeling krijgen ouders via een zendertje in hun oor aanwijzingen wat zij met hun kind kunnen doen, hoe zij grenzen moeten stellen, positief gedrag belonen en negatief gedrag negeren of op tijd ingrijpen als het negatieve gedrag uit de hand loopt. De overheid heeft in Noorwegen besloten om de twee meest effectieve programma's landelijk in te voeren. Nu is het ook in Nederland tijd voor een beleid met visie en moed om kindermishandeling aan te pakken.